

Núria Gispert, secretària general de Justícia

Traspassos i motins

Núria Gispert és una de les poques dones que manen a Catalunya. De caràcter afable i amb fama d'eficaç, ha vist com al mes d'agost, després de quatre anys de batalla, han pres cos els traspassos materials de Justícia. També, a finals de juliol, ha hagut d'afrontar un motí a la Model.

Núria Gispert és una de les poques dones que manen en política en aquest país. És secretària general del Departament de Justícia de la Generalitat. A ella li agrada definir-se com a tècnica, més que com a política. Primer va venir el seu interès per l'administració pública, volia treballar-hi, quan ningú volia fer-ho. Després, molt després, va venir la política. Va entrar a Unió Democràtica. Les seves influències més determinants en aquest sentit li han vingut del conseller Bassols i de l'ex-conseller Rigol.

Ser secretària general vol dir estar a l'ombra, però també vol dir tenir i administrar poder. Per exemple d'ella depenen els traspassos, l'elaboració dels pressupostos, el personal i convertir la burocràcia en eficàcia. Un dels seus mèrits és haver creat un servei d'estudis que ha dotat al departament de Justícia de capacitat per a la planificació i la racionalitat.

Parlant amb ella el seny surt a cada pas. És càlida i entusiasta. T'explica que el primer dia que va anar a la Model, a la tarda, se li va tallar la digestió. Però si t'agafes a aquest fet per tocar la fibra sensible, rebobina ràpid i tanca la porta.

El seu departament ha estat notícia per partida doble. Una cara ha estat positiva, després d'anys de discussions s'han aconseguit els traspassos materials. El Ministeri ha reconegut un dret que fins ara negava. L'altra cara, ha estat negativa, un motí a la Model.

—*¿Vostè ha anat molt sovint a la Model?*

—Sovint no. Però, hi he anat i m'ha impressionat.

—*¿Quina sensació va tenir el primer dia que va anar-hi?*

—Fa molts anys, va ser l'any 84. Quan vaig ser proposada secretària general, abans d'anar-me'n a Governació, el primer dia vaig anar a Madrid, el segon, a la Model. Em va deixar impressionada. M'impressionen tots els centres peniten-

ciaris, sobretot m'impressiona la manca de llibertat i pensar que és la seva vida habitual i que hi fan la vida que els altres fem al carrer. A la tarda vaig tenir un tall de digestió.

La Model de fa sis anys no és la Model d'ara. Abans no hi havia la massificació tan forta que hi ha actualment, però tampoc hi havia el grau d'ocupació que hi ha en aquests moments. Ara arribes a la Model i hi ha un continu moviment, fa

una sensació de vida. Un dels objectius ha estat la rehabilitació.

—*¿Per a solucionar els problemes de la Model s'ha de tirar a terra?*

—El dia que es pugui tirar a terra serà el dia que sobrin places penitenciàries a Catalunya. La Model, amb 1.000 reclusos, és una presó modèlica. Es va arribar a la xifra de 2.500 reclusos, ara en són una mica menys de 2.000.

Una idea positiva ha estat passar a la

Trinitat els joves fins a vint-i-cinc anys. Això es notarà, tot i que la població de joves delinqüents fa dos anys que no puja. D'aquí a un any segur que està millor amb l'obertura de la nova presó, amb una capacitat per a 700 presos i l'obertura d'una secció oberta més àmplia per als presos de tercer grau.

Una gran millora, com ja he dit, és l'ocupació. Pensi que l'any 89 es van fer 85 cursos de formació dels reclusos. De 4.500 reclusos a tot Catalunya un 58% han estat estudiant.

—*El primer dia se li va tallar la di-*

fets com aquest. Vist després, no ho considero greu, atenent el fet i les persones que el van protagonitzar. La vida a la presó no va canviar en absolut. Així i tot, naturalment em va preocupar.

—*¿Un pres en fase terminal de sida ha de continuar a la presó?*

—No. D'acord amb el Reglament Penitenciari els serveis penitenciaris previ informe mèdic i considerant que la malaltia és incurable, sol·liciten al jutge de Vigilància Penitenciària l'ampliació de la llibertat condicional. Això és el que es fa i en el cas de quatre dels reclusos que

tembre. Alguns trasllats es van fer els mesos de maig a juliol. No estava previst fer-los abans, perquè havíem de tenir la presó de Quatre Camins a ple rendiment. Posar en funcionament una presó nova no és gens fàcil.

—*Vostès diuen que el motí de la Model s'ha polititzat. Les imatges de la desesperació les ha vist tothom. ¿No era millor reconèixer el problema? ¿Per què el departament ha estat tan a la defensiva?*

—Penso que els reclusos malalts de sida van demostrar, després de 50 hores, una gran resistència física. Aquí no es tracta de reconèixer cap problema. Els fets han demostrat el contrari. Després de quatre dies ingressats en un hospital, els donen d'alta aconsellant que rebin el mateix tractament mèdic que rebien a la Model... Potser el que hauríem de pensar és que aquestes persones, amb una malaltia incurable, no perdien res protagonitzant un fet com aquest.

—*El canvi de nombre de places de la nova infermeria -primer es van dir 40 i després 102- sembla que va ser un error. ¿Hi havia molt de nerviosisme?*

—No hi ha hagut cap canvi. El projecte contempla 102 places, 40 són les que hi ha avui. Tot va ser fruit d'un error del director general al ser preguntat pel fiscal de Vigilància Penitenciària, mentre estaven a la Model el dia 23 de juliol. Potser l'error va ser contestar-li sense preveure com utilitzaria el fiscal la resposta.

—*¿Com serà la nova infermeria? ¿Quan estarà acabada?*

—El termini d'execució són sis mesos. D'aquestes 102 places, 25 correspondran a una unitat de psiquiatria. Altres 25 a malalties infecto-contagioses i la resta a malalts comuns. Tindrà una superfície de 1.800 m² distribuïts en una planta baixa i dos pisos.

Hi haurà consultori de dermatologia, psiquiatria, oftalmologia i odontologia. Un altre de polivalent i per a cures i un gabinet per a radiodiagnosi.

També està previst un ascensor muntalliteres, com també aire condicionat per a tota la infermeria. Les finestres tindran vidres de seguretat però no tindran reixes, com tampoc hi haurà portes metàl·liques, a excepció de 6 habitacions que seran de seguretat.

—*Anem per la cara positiva del mes d'agost. Finalment s'han aconseguit els traspassos materials per a Justícia. ¿Què signifiquen aquests traspassos?*

—És la culminació del que hauria de ser el departament de Justícia. Si el de-

gestió. *¿Què va sentir els dies del motí?*

—Que se'm va tallar la digestió s'ha d'entendre en sentit figurat. Sóc una persona molt sensible i les històries de la Model m'hi van fer anar amb prevenció. Avui no és el mateix, el Departament ha fet moltes millores.

Quan vaig assabentar-me de la pujada a la teulada dels cinc interns, vaig pensar que a l'estiu i a un centre penitenciarí com la Model no és difícil que passin

van pujar a la teulada ja s'havia fet; però tres van perdre aquest benefici per haver tornat a delinquir, i l'altre, per raó d'un fet delictiu comès anteriorment.

—*S'afirma que el trasllat estava previst per a l'agost. Com s'ha vist era massa tard. ¿Per què no s'havia fet abans?*

—El volum més important de trasllats estava previst per a l'agost, ja que les obres s'havien d'iniciar a principis de se-

Una 'superwoman' amb seny

A Catalunya no hi ha cap dona consellera. Núria Gispert és una de les les poques dones que té un poder real, encara que estigui a l'ombra d'un conseller. Va començar la seva carrera administrativa a la Diputació. Després de ser cap del servei a Justícia, va ser proposada per a secretària general. Des de 1984 ha exercit aquest càrrec a governació i a Justícia.

No creu en tants per cents per evitar la discriminació. Pensa que el tema de la igualtat és una qüestió d'anys. Diu no ser una *superwoman*, però la seva agenda és la d'una superdona.

—*Vostè és una dona que mana. ¿Per què hi ha tan poques dones que manin?*

—Penso que correspon a la història. Fins fa cinc anys hi havia molt poques dones jutges o notàries, ara un 90% dels jutges són dones. Això ho fa la història i la tradició.

No estic d'acord amb els tants per cent. A la política, s'hi ha arribat més tard que en altres àmbits. Igual que fa cinquanta anys no hi havia dones que estudiessin una carrera universitària i ara ho pot fer tothom.

El tema de la igualtat és una mica utòpic, no ho aconseguirem ni en un dia, ni en dos, ni en vint anys. Han de passar els anys.

—*¿Ser dona li ha representat cap obstacle en la seva carrera política?*

—Jo sóc molt poc política. No sé si és bo dir-ho. Em considero molt tècnica. Sempre he intentat ser molt professional. A mi sempre m'ha agradat treballar en l'administració. Sempre havia sentit que l'administració no funcionava, i, jo, en canvi, sempre he volgut treballar-hi.

Penso que professionalment el fet de ser dona no m'ha representat cap problema. Ara, segur que tenim més problemes que els homes perquè la societat no està preparada.

DIFICULTATS DOMÈSTIQUES

—*¿Problemes de quin tipus?*

—De tipus personal. El fet que jo estic casada, tinc quatre fills i mai he deixat de treballar. He compaginat la feina de la casa amb la professional. He cregut que valia la pena continuar lluitant.

T'has trobat amb dificultats domèstiques. Per exemple, el cangur no ve quan ho tens tot planificat. El marit ajuda però no porta la responsabilitat de la ca-

sa. Suposo que d'aquí a vint anys serà una altra història.

—*¿Es considera una superwoman?*

—No. Potser he tingut sort. Encara que tinc quatre fills no he tingut problemes importants. He tingut una organització familiar que m'ha funcionat.

No m'acovardeixo. Passes mals moments, però penses que els solucionaràs. Aquesta manera de ser m'ha anat bé.

Ara, realment, per a un home és més fàcil estar en una cadira com la meua, que per a una dona que té una família, que creu en la família i que vol que els fills vegin la seva mare. He hagut de sacrificar.

PROFESSIÓ I FAMÍLIA

—*¿Sacrificar què?*

—M'ha sortit aquesta paraula, però no ho he sentit mai com un sacrifici. Però si em preguntes si tinc *hobbies* et diré que no. No en tinc temps. Quan tinc temps em quedo a casa meua, amb els meus fills i m'ho passo bé. He tingut família nombrosa perquè he volgut. A mi m'agradava molt llegir i ara només lleigeixo quan estic de vacances. M'agradava anar al cine i només hi vaig quan estic molt cansada.

La professió i la família són importants. He intentat que no estiguin barrejades.

—*¿I això ha representat un esforç per part seva?*

—Crec que sí. A vegades són les vuit de la tarda i em quedaria aquí al despatx però he de plegar. Cada dia no puc arribar tard. Moltes vegades he pensat si no estigués casada, si no tingués fills, si no tingués compromisos, però me n'oblido ràpid perquè m'agrada molt la feina que faig. Em sento totalment realitzada.

—*¿Quan està en una taula de reunions i tots els seus companys són homes ¿què pensa?*

—M'hi he acostumat. Potser, al principi, em cohibia. Però ara no sento res especial.

—*¿Per a negociar li ha servit ser dona?*

—No ho sé.

—*¿Què prefereix que li diguin secretari general o secretària general?*

—M'he acostumat a que em diguin secretària general.

—*¿En els papers què posa?*

—Secretària general.

partament de Justícia només tingués les presons, als menors amb problemes de conducta, al tema del dret civil català, els faltaria el més important, la funció jurisdiccional. Això mai ho tindrem, els jutges són independents, depenen del Consell General del Poder Judicial, en canvi havíem de tenir i hem tardat a aconseguir-ho, la gestió dels tribunals.

—*¿Concretament què es traspassa?*

—La titularitat dels edificis, l'administració d'aquests edificis, les necessitats de les oficines judicials, la informatització, els mitjans materials, les taules, les cadires...

—*¿I això ha costat tant?*

—Ha costat molt perquè enmig de la negociació que ha durat quatre anys va publicar-se la Llei Orgànica del Poder Judicial, que va negar el que l'Estatut d'Autonomia ens donava a la Generalitat, la gestió dels Jutjats. Vam fer un recurs. I, finalment, va sortir la sentència favorable a nosaltres en el sentit que el que el Ministeri té, ha de tenir-ho la Generalitat. Aquest és el primer pas que hem aconseguit.

—*¿S'ha hagut de barallar molt?*

—Han estat quatre anys de discussions. No estàvem d'acord amb el Ministeri. Finalment la sentència del Tribunal Constitucional ha estat favorable a nosaltres. El famós "podran delegar a les comunitats autònomes" ha de dir ara "hauran de passar a les comunitats autònomes la gestió dels recursos". Normalment es discuteix la pesseta, el cost d'un servei. Nosaltres discutíem un dret que se'ns negava.

—*¿En quatre anys pot haver passat de tot?*

—Durant quatre anys han canviat les persones, han canviat els criteris, han canviat moltes coses i també molts silencis. L'endemà de saber-se la sentència del Tribunal Constitucional es va acabar el silenci, de quasi un any, i les relacions van tornar a ser fluïdes, sense discutir gaire la renegociació de números.

L'any passat el traspàs estava valorat en 1.800 milions i, sense gaires discussions, hem arribat a 3.000 milions. Com es pot veure era un tema més polític que no de negociació.

Nosaltres pensem que hem guanyat i ells pensen que no han perdut. La sentència diu, també, que els funcionaris són a nivell de tot l'estat i que un cos nacional no es pot dividir perquè és un tot únic.

—*Però el traspàs del personal ¿quan vindrà?*

—Al setembre hem de negociar el

traspàs d'una part de personal que és laboral, que no són funcionaris. És un paquet petit. És un inici per a començar a tractar el paquet gros, que és tot el personal de l'administració de Justícia, que en aquests moments són unes 3.000 persones.

—*Però no està tan clar que sigui efectiu...*

—Penso que havent guanyat el recurs, ara, tot dependrà més de la relació personal i de la voluntat de negociar.

—*Al País Valencià no tenen aquests traspàsos.*

—Arran de la nostra negociació s'han posat en contacte amb nosaltres i ens demanen que els expliquem com ho hem fet. Sembla que ja han demanat una primera visita amb el ministre.

—*La precarietat de mitjans que té la Justícia obstaculitza que es pugui fer justícia.*

—Està molt clar. Els jutges, a vegades, no tenen les coses més elementals, els hi falten màquines d'escriure...

—*¿L'espanta que a partir d'ara això depengui de vostè?*

—Ens espanta. No podem dir que no. Però fa molt de temps que vivim aquests problemes i que tenim molt bona relació amb la magistratura. Durant aquest temps sense traspàsos hem intentat anar pal·liant les deficiències.

No entrarem en un món desconegut. Només pel fet que estem més a prop ens és més fàcil veure les necessitats. Tenim estudis fets d'aquestes necessitats. Nosaltres, ja a l'any 84, vam endegar la informatització dels jutjats, quan encara no se'n parlava a cap lloc d'Espanya.

També hem fet, amb recursos propis i sense competències, un pla de beques. L'any 82, ens vam trobar que a Catalunya no hi havia tradició d'oposicions i que el 90% dels jutges eren de fora, fet que provocava moltes vacances perquè venien aquí per guanyar punts, l'endemà d'arribar demanaven el trasllat. Això era un problema molt greu.

—*¿El català no vol ser funcionari?*

—Des de fa tres o quatre anys això ha començat a canviar. Davant tantes places vacants, se'ns va ocórrer la idea de proposar beques als estudiants de 5è. curs de Dret que haguessin fet la carrera a Catalunya. Així facilitaríem que persones amb arrelament a Catalunya es quedessin aquí. En aquests moments s'han donat 300 beques i hi ha 60 jutges catalans, de mica en mica es van aconseguint grans canvis.

Assumpció Maresma